Tutkimustulosten kaupallistaminen alueen korkeakouluissa

21.12.2017

Etelä-Pohjanmaan korkeakoulustrategia 2020 peräänkuuluttaa ketteryyttä halussa ja kyvyssä löytää sekä käynnistää uutta niin tutkimuksessa kuin koulutuksessa, ja vielä kohtuullisen nopealla aikataululla. Yliopistokeskus sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulu toimivat uusien toimintojen kokeiluympäristönä. Kokeilujen avulla myös opitaan. Ketterät toimintatavat mahdollistavat vuorovaikutteiset ja monitieteelliset työtavat sekä mutkattoman henkilötason yhteistyön sidosryhmien kanssa.

Nykymuodossaan korkeakoulujen ja alueen toimijoiden välinen yhteistyö organisoituu usein hankkeiden kautta. Tutkimus- tai kehittämishanke on vakiintunut tapa yhteistoiminnalle. Hankeyhteistyöhön on helpointa saada sellaisia toimijoita, joilla on resursseja osallistumiseen ja kyky hyödyntää teoreettistakin tietoaineista. Pk-yritykset jäävät usein tämän yhteistoiminnan ulkopuolelle. Tilannetta voidaan parantaa tarjoamalla tutkijoiden osaamista alueen pk-yritysten käyttöön, joko suoraan tai välillisesti mm. tutkimustulosten hyödyntämisen muodossa. Yhteistyötä voidaan myös edistää tukemalla uusien tutkimuslähtöisten yritysten perustamista ja toiminnan käynnistämistä. Tämä on *Silta kaupallistamiseen – hankkeen* päätavoite.

Erilaiset käytännöt mutkistavat kaupallistamisprosessia

Seinäjoen yliopistokeskuksessa työskentelee kuuden eri yliopiston professoreita ja tutkijoita. Kutakin heistä sitovat oman työnantajansa kanssa tehdyt sopimukset. Käytännössä tämä vaikuttaa myös yliopistokeskuksen toimintaan siten, että keskuksessa edustettuina olevilla yliopistoilla on kullakin omat kaupallistamiseen liittyvät ohjeensa ja käytänteensä. Tämä tuo yliopistokeskuksen paikallisiin kaupallistamiskäytänteisiin selkeät juridiset rajoitteet. Yliopistojen käytänteet IPR:n tai muiden oikeuksien osalta vaihtelevat suuresti. Kun yksi yliopisto on tarkasti kuvannut innovaatioiden kaupallistamiseen liittyvät toiminnot ja pyrkii niitä noudattamaan, toinen on kyllä kuvannut toiminnot, mutta ei niitä käytännössä juurikaan implementoi.

Kysymys siitä, tarvitaanko Seinäjoella tutkimustulosten kaupallistamiseen liittyviä toimintakuvauksia, jakaa professorien ja tutkimusjohtajien mielipiteitä. Osa katsoo, että paikallisia käytänteitä ei ole tarvetta kehittää, osa on sitä mieltä, että paikalliselle ohjeistukselle on tarvetta. Yliopistokeskuksen professorit suhtautuvat kaupallistamiseen kuitenkin perustavanlaatuisesti. Tämä on luonnollista, koska suuri osa professuurien kustannuksista kerätään alueen kunnilta ja yrityksiltä. Esimerkiksi Helsingin yliopiston paikallinen Ruralia – Instituutti rahoittaa 70 % toiminnastaan erilaisin hankkein, joista osa on tilaustutkimuksia. Ruralialla on toimintoja, jotka voisi yhtiöittää, mutta yhtiöittäminen ei todennäköisesti tuottaisi lisäarvoa ainakaan asiakkaille.

Tukitoimia tarvitaan

Erilaisten korkeakoulujen omien käytäntöjen takia alueen innovaatiotoiminnan tehostamiseen tarvitaan yhteistä vaikuttamista ja tukitoimenpiteitä. Tällaisia tukitoimia voivat esimerkiksi olla:

– kaupallistamisen korostaminen hankevalmistelussa
– sisäistä ”markkinointia” mm. tutkijoiden jututtamista
– erilaisia kilpailuja, seminaareja ja työpajoja
– kaupallistamisen tukipalveluja ja ohjausta
– verkostojen luontia ja ylläpitoa

Miten kehittää kaupallistamiskulttuuria verkostomaisessa yhteisössä? Korkeakoulutoimijoiden kannattaisi tutustua verkostoyliopistojen toimintaan kehittäessään omia käytänteitään kaupallistamisen edistämiseksi. Kulttuurin muutos on aina hidasta ja se vaatii määrätietoisia toimia. *Silta kaupallistamiseen – hanke* on tärkeä osa tätä Seinäjoen korkeakouluyhteisön muutosprosessia.

Teksti:

Pertti Wathen
projektipäällikkö Seinäjoen Yliopistokeskus UCS

Seliina Päällysaho
tutkimuspäällikkö SeAMK

Pirjo-Leena Ketola
SeAMK Maakuntakorkeakoulu

Kirjoittajat työskentelevät Silta kaupallistamiseen –hankkeessa. Hankkeen päärahoittajana on Euroopan aluekehitysrahasto (Pirkanmaan liito ja Etelä-Pohjanmaan liitto). Hankkeen toteuttajia ovat Seinäjoen ammattikorkeakoulu sekä Seinäjoen yliopistokeskus/Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulu. Hankeaika on 1.10.2016 – 30.6.2018.